

Handreiking

Kraamzorg op afstand tijdens de coronacrisis

Inleiding

Als je in een gezin met een coronabesmetting werkt, is het leveren van 3 uur fysieke zorg per dag het uitgangspunt. De rest van je begeleiding en informatie kan je eventueel op afstand geven. Deze handreiking is geschreven om je daarmee te helpen. Ook als je om andere redenen tijdens de coronacrisis kortere zorg verleent in een gezin, kan je de tips in dit document gebruiken. Er is hiervoor beeldmateriaal en informatie in andere talen beschikbaar.

Tolkentelefoon

Er is een dringend beroep gedaan op de Minister en zorgverzekeraars om tolken drempelvrij te kunnen gebruiken door zorgverleners tijdens de zwangerschap en bevalling.

Je kunt een Tolkentelefoon App downloaden. Met deze app is het mogelijk om binnen 60 seconden de juiste tolk voor elke gewenste taal aan de lijn te krijgen, 24 uur per dag, 7 dagen per week. De Tolkentelefoon App is gratis en zonder bijkomende kosten eenvoudig beschikbaar voor alle zorgverleners in Nederland. Het daadwerkelijk inzetten van de tolk is niet gratis. Via de app kun je ook met meer mensen tegelijk spreken via een video of conference call.

Maar hoe geef je zorg op afstand?

Zorg op afstand is geen vervanger van persoonlijke begeleiding en instructie, maar kan je ondersteunen bij het zo kort mogelijk houden van het fysieke contact in het geval van een coronabesmetting. Als je fysiek minder dan het 'normale' aantal geïndiceerde uren in een gezin aanwezig bent geweest kun je aanvullende zorg op afstand geven.

Zorg op afstand kun je geven door middel van beeldbellen, filmpjes, plaatjes en met instructiemateriaal zoals kaarten, een pop. Zo kan je het gezin met voldoende afstand toch instrueren en informeren.

Er zijn een aantal criteria waar aan voldaan moet worden bij zorg op afstand:

1. De kraamverzorgende/organisatie informeert de cliënt waarom gebruik wordt gemaakt van zorg op afstand.
2. Check voor de zekerheid en zorg ervoor dat al het instructiemateriaal aansluit bij de protocollen van het KCKZ.
3. Zorg op afstand wordt aanvullend ingezet. De instructiematerialen worden dus alleen met toelichting en instructie aan de cliënt verstrekt.
4. Na de inzet van zorg op afstand wordt bij de cliënt gecheckt of e.e.a. duidelijk is en of er nog vragen zijn.

De meeste kraamzorgorganisaties geven aan gebruik te maken van beeldbellen. Beeldbellen is de belangrijkste vorm van zorg op afstand omdat hiermee direct één op één contact met de cliënt plaats vindt. Deze zorg kan eventueel worden aangevuld met instructievideo's e.d..

Voor het beeldbellen worden verschillende systemen gebruikt, de meest genoemde hierin zijn Clickdoc, VCare, Therapieland, FaceTalk en WeSeeDo.

Belangrijk is om met de privacy wetgeving rekening te houden omdat helaas niet alle programma's goed beveiligd zijn.

Instructie via filmpjes/apps van KraamZus en Naviva

Twee kraamzorgorganisaties hebben aangegeven gebruik te maken van instructievideo's en/of een app en zijn bereid deze, ten tijde van de crisis, te delen met de branche:

KraamZus heeft een app ontwikkeld waarin meerdere instructievideo's beschikbaar zijn. Om gebruik te maken van deze app kunt je een e-mail sturen met in het onderwerp 'KraamZus app' naar cdominicus@kraamzus.nl

Naviva heeft een Zorg-op-afstand-pakket ontwikkeld met daarin instructievideo's, informatie voor de cliënt en een e-learning voor kraamverzorgenden. Vele filmpjes zijn al in het overzicht meegenomen, maar mocht je extra informatie zoeken dan kun je altijd een e-mail sturen met in het onderwerp 'Kraamzorg op Afstand' naar a.peters@naviva.nl

Overzicht materiaal

Inleiding

Hieronder is een overzicht gemaakt met het beschikbare materiaal op onderwerp wat aansluit op de protocollen van het KCKZ. Dit materiaal kan je gebruiken in en om de kraamzorg tijdens de coronacrisis bij een besmetting in het kraamgezin met corona. Het materiaal is verzameld door de Covid taskforce kraamzorg waaraan het KCKZ deelneemt.

Kraambed

1. Gebruik PBM

- Gebruik van een mondmasker
<https://vimeo.com/403728699>
- Gebruik van handschoenen
<https://vimeo.com/403727321>

2. Kruiken

- klaarmaken (Naviva)
<https://www.youtube.com/watch?v=CeCu39Bt9T8>
- Kruik veilig in het ledikantje/wiegje (Naviva)
<https://www.youtube.com/watch?v=rIP8F5OqeRk>

3. Wiegje opmaken

- Naviva
<https://www.youtube.com/watch?v=iVNLHhp4O84>

4. Baby in bed leggen

- Naviva
<https://www.youtube.com/watch?v=cCGrjEpC6DU>

5. Temperaturen

- Naviva
<https://www.youtube.com/watch?v=tS84Exz6Jhc>

6. Baby aan- en uitkleden

- Naviva
<https://www.youtube.com/watch?v=GurWTITaEo>

7. Luiers verschoneren (Vlaams)

- Er staat ook een instructiefilm van Kind en Gezin over een luiers verschoneren
<https://www.youtube.com/watch?v=LzTZ2Lj7yb0>

8. Baby in bad doen

Naviva

https://www.youtube.com/watch?v=PapHCM_R2Ak

- Kind en Gezin
<https://www.youtube.com/watch?v=9sHiCxAEYGU>
- Tummy tub (Naviva)
<https://www.youtube.com/watch?v=DqBgNs0mW7k>

9. Huid

- De huid van je baby in de kraamweek

Naviva

<https://www.youtube.com/watch?v=cgOM6oj5YGU>

- Luierslag Naviva
<https://www.youtube.com/watch?v=FtkPIysOUc>

10. Wegen

- Naviva
<https://www.youtube.com/watch?v=AAAtIa3mezc>

11. Shaken Baby Syndroom

- Getekende instructie plaatjes met tekst: TNO:
<http://www.babyhuilt.info/wp-content/uploads/2015/03/TNO-SBSboekje-LOS.pdf>
- Huilen/Shaken Baby Syndroom Naviva
<https://www.youtube.com/watch?v=umeMP069onU>

12. Voeding kraamvrouw

Het voedingscentrum heeft vragen en antwoorden gebundeld op:

<https://www.voedingscentrum.nl/nl/thema/coronavirus-voeding.aspx>

- Hoe zorg ik voor een goede weerstand?
<https://www.voedingscentrum.nl/nl/thema/coronavirus-voeding/hoe-zorg-je-voor-een-goede-weerstand.aspx>
- Kun je het coronavirus oplopen via eten?
<https://www.voedingscentrum.nl/nl/thema/coronavirus-voeding/kun-je-coronavirus-oplopen-via-eten.aspx>
- Borstvoeding geven en corona
<https://www.voedingscentrum.nl/nl/thema/coronavirus-voeding/kan-ik-borstvoeding-geven-als-ik-mogelijk-besmet-ben-met-het-coronavirus.aspx?query=borstvoeding%20corona>

13. Voeding pasgeborenen

- **Voedingssignalen** bij baby's van het Leids Universitair Medisch centrum gaat over hoe je kunt merken aan een baby dat hij/zij honger heeft.
https://www.youtube.com/watch?v=8BcG_eNtv1I

14. Borstvoeding

- **Borstvoeding geven:** Hoe werkt het? Op de site van het voedingscentrum staat een filmpje over borstvoeding.
<https://www.voedingscentrum.nl/nl/zwanger-en-kind/borstvoeding-en-flesvoeding/borstvoeding-geven.aspx?query=borstvoeding>
- Instructiefilm voor **aanleggen** van de baby zonder pijn van Teddy Roorda
https://www.youtube.com/watch?v=uGc98O1j9A8&feature=emb_rel_pause
Concorde: <https://vimeo.com/355507455>
- Doorgeschoven **Madonna** houding Naviva:
<https://www.youtube.com/watch?v=4GBh3Wabvt8>
- Naviva kraamzorg heeft een filmpje gemaakt over borstvoeding geven in een **rugby houding**
<https://www.youtube.com/watch?v=qd9s-8NjzQo>

15. Kolven

- Het voedingscentrum heeft een film over kolven: Weten hoe het werkt en wat er in je lijf gebeurt.
<https://www.voedingscentrum.nl/nl/zwanger-en-kind/borstvoeding-en-flesvoeding/borstvoeding-geven/kolven.aspx?query=kolven>
- Hand kolven: WHO in het Engels
https://www.youtube.com/watch?time_continue=16&v=axQi5PqRZ0M
- Naviva heeft een filmpje gemaakt over met de hand kolven
<https://www.youtube.com/watch?v=ILzpXcS83Z0>

16. Flesvoeding klaarmaken

- Je kunt een filmpje vinden op de site van het voedingscentrum
<https://www.voedingscentrum.nl/nl/zwanger-en-kind/borstvoeding-en-flesvoeding/flesvoeding-geven/hoe-maak-ik-de-fles-klaar-.aspx>

Instructie voor de komst kraamverzorgende

Voor laaggeletterden en anderstaligen

- Met behulp van Pharos heeft de taskforce met het KCKZ **een informatiekaart** ontwikkeld. De kaart is te gebruiken als instructie voor jonge gezinnen voor aanvang van de kraamzorg zodat ze voorbereid zijn op de hygiënische maatregelen die getroffen worden.
<https://www.kckz.nl/wp-content/uploads/2020/04/Instructiekaart-voor-het-kraamgezin-versie-07042020.pdf>

Zwangerschap en bevalling

- Op de website van Pharos wordt in begrijpelijke taal uitgelegd wat de maatregelen van de overheid zijn om het coronavirus te bestrijden. En de nieuwe regels die gelden bij zwangerschap en bevalling.
<https://www.pharos.nl/coronavirus/zwanger-of-bevallen-en-het-corona-virus/>

Algemene informatie

1. Roken en corona

- Informatie voor cliënten
<http://www.ikstopnu.nl/corona>
- Informatie voor professionals
<https://www.trimbos.nl/kennis/corona/roken>
- Wat vertel ik aanstaande ouders over roken?
<https://rookvrijestart.rokeninfo.nl/nieuws1>

2. Gezondheidsadviezen tijdens de Coronacrisis

Anderstaligen

- Op de website van Pharos staan de belangrijkste **gezondheidsadviezen** in de talen Turks, Tigrinya, Engels, Arabisch, Pools, Farsi, Somalisch en Chinees. De adviezen kunnen worden opgelezen en er is beeldmateriaal beschikbaar.
<https://www.pharos.nl/coronavirus/>
- Op de website van de Rijksoverheid vind je **posters** voor anderstaligen. Hierop staan de landelijke maatregelen en hygiënerichtlijnen om verspreiding van het coronavirus te voorkomen. Talen: Engels, Spaans, Arabisch, Papiamentu, Papiamentu, Pools en Turks. Ook Pharos heeft posters met hygiënerichtlijnen in de talen: Engels, Turks, Arabisch, Tigrinya.
<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/documenten/publicaties/2020/03/14/coronavirus-communicatiemiddelen-preventie-en-publieksvragen-anderstalig>
- Pharos heeft **informatiekaarten** ontwikkeld waarop in begrijpelijke (beeld)taal de coronamaatregelen van de overheid worden uitgelegd. De kaarten zijn er in de talen: Engels, Turks, Arabisch, Tigrinya, Pools, Chinees, Farsi.
<https://www.pharos.nl/kennisbank/begrijpelijke-informatie-corona-virus-informatiekaart/>
- Het Rode Kruis heeft **voorlichtingsfolders** over het coronavirus in het Engels, Turks en Arabisch. Hierin staat hoe mensen zichzelf en anderen kunnen beschermen. En hoe zij kunnen zorgen voor de meer kwetsbare mensen.
<https://www.rodekruis.nl/download-voorlichtingsmiddelen-coronavirus/>
- GGD Noord- en Oost-Gelderland geeft heldere uitleg via **video's** over het coronavirus en de maatregelen van de overheid. Met uitleg (door een tolk) in het Engels, Somalisch, Turks, Arabisch, Koerdisch, Farsi, Tigrinya.
https://www.youtube.com/playlist?list=PLiG-YrJYAG4i-6_QUI4Je60ErYne3jGdw

Voor licht verstandelijk beperkten

- Koraal heeft een brochure en filmpje gemaakt voor licht verstandelijk beperkten. Hierin wordt op een eenvoudige manier – met tekeningen en (weinig) tekst - uitgelegd hoe het coronavirus werkt. En hoe een besmetting kan worden voorkomen.
<https://www.koraal.nl/coronavirus/brochure-over-corona-in-eenvoudige-taal>
<https://www.youtube.com/watch?v=UGc8wXQSaCg>

Voor laaggeletterden

- Voor laaggeletterden heeft Pharos **posters en informatiekaarten** ontwikkeld waarop in heldere (beeld)taal uitleg wordt gegeven over de hygiënerichtlijnen. Ook wordt er gewerkt aan een corona-woordenlijst. Al deze middelen worden getest door taalambassadeurs van Stichting ABC en zijn voor laaggeletterden goed te begrijpen.

https://www.pharos.nl/wp-content/uploads/2020/03/Poster-coronavirus_A3_staad_Pharos_10-maart_versie-3.pdf

<https://www.pharos.nl/kennisbank/begrijpelijke-informatie-corona-virus-informatiekaart/>

- Op de website www.steffie.nl legt Steffie op een eenvoudige en begrijpelijke manier alles uit over het coronavirus. De Stichting Lezen en Schrijven biedt **video-animaties** aan die op een begrijpelijke manier de adviezen van het RIVM uitleggen. Het gaat om uitleg over het coronavirus, over handen wassen en over afstand bewaren.

<https://www.lezenenschrijven.nl/nieuws/corona-in-begrijpelijke-taal>

3. Algemene gezondheidsinformatie zonder corona-adviezen

- Op de website 'Gezondheid in Nederland' staat algemene informatie van de kraamverzorgenden in het Arabisch en Tigrinya. Hierin staan geen corona-adviezen.

<https://www.gezondinnederland.info/>